WASHINGTON D C

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 166. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 20-го ЛИПНЯ 1949. No. 166. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 20, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

СЕКРЕТАР БРЕНАН ЗА ПРОВІРКУ „ЕКОНОМІЧНИХ ВЕЛЕТНІВ"

Вашингтон, 18 липня. — Секретар рільництва Бренан зажадав від конгресу слідства над змонополізуванням харчового промислу „економічними велетнями". У свідоцтві перед правничою підкомісією палати репрезентантів, яка підготовляє новий закон проти трестів, Бренан наводив передвоєнні цифри, які виказують, що три найбільші компанії, які ведуть дрібний розпродаж харчових продуктів, сконцентрували в своїх руках 22% усієї торгівлі харчами; три найбільші мясні підприємства контролюють 43% всієї мясної торговлі; три підприємства торгівлі сиром мають у своїх руках 63% цього бизнесу; 3 найбільші млинарські підприємства контролюють 38% виробу муки, а три підприємства, що консервують харчі в бляшанках, мають під своєю опікою 30% цього бизнесу. Оці цифри, твердив Бренан, вказують що харчова продукція змагає до монополю, а це є одна з шости ділянок, які наносять шкоду американському фармерству. Попри цю концентрацію шкодять фармерам найбільше видатки на розпродаж їх продуктів, не зважаючи на те, що самі продукти дешевіють. Подібне явище слідне теж в інших ділянках американського промислу і тому ціни багатьох виробів утримуються на найвищім рівні. Пожаданим є, твердив Бренан, перевести провірку і найти засоби проти таких штучних маніпуляцій цінами на шкоду фармерів і консументів.

Секретар Бренан виказував, що фармері завжди поборюють „економічних велетнів" тому, що фармер мусить прийняти від них таку ціну, яку вони йому оферують, а коли фармерам приходиться купувати машини, штучні навози чи інші матеріяли для втримання й підтримки господарства, фармер мусить платити ціну, яку йому диктують. Історія фармерської елекрифікації виказує дальші приклади, як сконцентрована економічна сила може позбавити людей на селах головної услуги й тому конгрес повинен теж звернути увагу на цю справу, пригадував секретар Бренан.

ТОРГОВЕЛЬНА ПАЛАТА З. Д. ПРОТИ НОВОЇ РУНДИ В ПІДВИЩЕННІ РОБІТНИЧИХ ПЛАТЕНЬ.

Вашингтон. — Торговельна Палата Злучених Держав звернулася з зазивом до зорганізованого робітництва, щоби воно злишило агітацію за четверту рундою для підвишки робітничих платень в повоєнному часі. Цей зазив оприлюднив предсідник палати, Герман В. Стайнкравс підчас пресової конференції, улаштованої в формі перекуски. Він і його помічник Емерсон Шмідт зробили перегляд економічного положення і критично віднеслися до огляду, оприлюдненого Робертом Нейтаном в імені Конгресу Індустріяльних Організацій, який підтримує агітацію за четверту рунду. Стайнкравс вказав на це, що всі три попередні підвишки платень дали притоку до підвишки цін і остеріг, що тепер прийде знову нова підвишка. Тому він взиває робітництво взяти це під застанову, а зате зосередити свої сили до змагань за знижку на життєві продукти.

ПЕРЕСЛУХАННЯ В СПРАВІ СПОРУ МІЖ РОБІТНИКАМИ І СТАЛЕВИМ ПРОМИСЛОМ.

Вашингтон. — Назначена президентом Труманом тричленна комісія для провірки спору між робітниками й сталевими підприємствами почне свої переслухання 28 липня в Ню Йорку. Переслухання будуть прилюдні. Иде про недопущення до страйку в сталевому промислі, який вирішила юнія сталевих робітників недавно. Спір має бути полагоджений впродовж 45 днів, як цього домагається президент.

ВПЛИВ ЧУЖИННИХ ЧИННИКІВ НА АГЕНТІВ В АМЕРИЦІ.

Ню Йорк. — У федеральнім суді в Ню Йорку зголосив заступник федерального прокуратора Кларк С. Райен спротив проти випущення на волю пані Вітріс Сіскінд Джансон, призначеної на депортацію й придержаної владою на Елис Айленд. Іміграційна влада вже поробила підготову до перевезення її до Польщі, звідки вона приїхала колись до Америки і тут розвинула комуністичну агітацію. Прокуратор заявив в письменнім спротиві, що уряд не може згодитися випустити її на волю, щоб не повторилася історія, подібна до історії Гергарда Айслера, який утік з Америки польським кораблем. Прокуратор виявив, що уряд знає про допомогу чужинних чинників їхнім агентам, які перебувають в Америці на агітації. Він теж спротивився випущенню на волю Джорджа Пірінского, секретаря прокомуністичного Американського Слов'янського Конгресу. Його правдиве імя є Джордж Н. Зайкоф.

ГОСТРА КРИТИКА СУДДІ КАВФМАНА В КОНГРЕСІ.

Вашингтон. — Конгресмен Френк В. Кіф виголосив довгу й гостру промову з критикою на федерального суддю Семюела Кавфама, який переводив розправі проти Алджера Гісса, обвинуваченого в кривоприсязі. Кіф закинув Кавфманові сторонничу поведінку підчас розправи, яка покінчилася незгодою між присяжними суддями і тимчасовим звільненням підсудного. Кіф ствердив, що суддя недопустив свідків, які мали потвердити звязок Гісса з комуністами і тим причинився до непорозуміння між присяжними суддями.

ПРОЦЕС ПРОТИ КОМУНІСТІВ ПЕРЕРВАНИЙ.

Ню Йорк. — Процес проти 11 комуністичних провідників, обвинувачених в змаганні до насильного скинення американського уряду, мусів уже другий раз бути перерваний з причини недуги члени судейської лави, Джорджа Л. Смита. Він захорів підчас переслухання свідків в пятницю минулого тижня й тому суддя Медіна відложив дальшу розправу до понеділка. В понеділок Смит ще не прийшов до здоровля і треба було відложити суд до наступного дня.

ЕВРОПА ПІДТРИМУЄ АМЕРИКУ В ХОЛОДНІЙ ВІЙНІ

Ню Йорк, 18 липня. — Перегляд видавництв і інших виявів европейської опінії, зладжений організацією Камон Кавнсил оф Американ Юніти, виказує, що Західна Европа підтримує Америку у її „холодній війні". Статистичний звіт під заг. „Европейські погляди на Злучені Держави" призадумується над становищем европейських країн і їх населення до Пляну Маршала та до американської краєвої й закордонної політики. Висновки цього перегляду такі: Европейці мають великі сумніви, чи Америка зможе втримати провід у світі головно тому, що американська закордонна політика занадто змінчива. Половина европейців думає, що американці занадто матеріялістичні; одна людина на три є переконана, що великий бизнес має вплив на американську краєву політику; один на пять европейців думає, що Програма Видужання Европи є придумана на те, щоб американський промисл завоював европейський. Підозріння щодо мотивів американської закордонної політики є чимсь звичайним в Европі.

Головна справа, яка є предметом згаданого огляду, це американська політика супроти Росії. Европейці майже однодушно годяться в поглядах, що Совети хочуть опанувати Европу. Це побоювання слідне теж і в країнах за Заліаною Заслоною, і тому майже все населення Европи стоїть зі своїми симпатіями на боці Америки в справі холодної війни між Заходом і Сходом.

ДЕПАРТАМЕНТ СТЕЙТУ ГОСТРО ТАВРУЄ КИТАЙСЬКИХ КОМУНІСТІВ.

Вашингтон. — Департамент стейту не скриває свого обурення на китайських комуністів за їхню громадянську війну. Це перший раз американський уряд виступив зовсім відкрито в цій справі. Уряд зробив це з нагоди закриття американських інформаційних бюр в Шангаю й Ганкові. Помічник секретаря стейту Джордж Аллен обурюється на комуністів за це закриття, кажучи, що американська інформаційна служба мала на меті подавати китайському населенню тільки самі факти про американське життя, отже не було причини закривати бюра. Аллен приходить до висновку, що тоталітарний режим не хоче допустити правди до населення, тільки дозволяє на такі вісті, які йому служать.

РЕВОЛЬТА В ҐВАТЕМАЛІ

Ґватемаля. — Тенки й озброєні авта напали на Національну Палату після того, як замордовано полк. Франсіска Хавіра, команданта збройних сил Ґватемалі. Револьта вибухла несподівано. Уряд остерігає громадян, щоб не показувалися на вулицях.

ПОМЕР О. МАКСИМ КІНАШ

Филаделфія, 18 липня. — В понеділок рано помер тут тихою смертю, несподівано й в сні, о. Максим Кінаш, в домі своєї дочки і зятя, д-ра Володимира Галана. Покійний належав до тих священиків старої генерації, що вміли завжди погодити свій патріотизм і народну працю з працею у винограді Христовім. Був загально відомий як знаменитий провідник і популярний бесідник на вічах, манїфестаціях і народних святах. Проповіді Покійного, ще як архикатедрального проповідника при церкві св. Юра у Львові, були друковані до першої світової війни і тішились великою популярністю, як і ті, що їх друкував час-до-часу в Америці. Подібне можна сказати і про світські промови, що вийшли свого часу окремою книжкою. Довгі роки був Покійний редактором „Місіонара", а якийсь час і „Америки". Дописував до „Свободи", а для нашої молоді в Америці написав „Історію української літератури", яку друковано впродовж року в перекладі на англійську мову в „Юкрейнієн Віклі".

Покійний о. М. Кінаш прибув перед першою світовою війною до Канади, куди спровадив його єпископ Н. Будка для піонірсько-місійної праці. Опісля переїхав до Злучених Держав, де був короткий час парохом у Скрентоні, а по смерти єп. С. Ортинського в 1916 р., був впродовж 10 років катедральним парохом у Филаделфії, потім 10 років парохом в Елизабет, Н. Дж., а на останку майже десять років в Йонкерс. Дім Покійного завжди був осередком культурно-товариського життя.

Покійний походив зі села Сороки, Західна Україна. Родився 2 вересня 1871 р. Помер маючи 78 років. Був членом 8. відділу У. Н. Союзу та багатьох інших українських організацій. Щойно недавно, в січні ц. р., прощала його йонкерська громада, коли залишав за дозволом влади парохію. Перебуваючи в домі дочки і зятя виготовив за короткий час новий випуск проповідей і почувався по відпочинку вдоволеним і готовим до дальшої праці. Але цукривниця, на яку Покійний недомагав, свого доконала. В. Й. П.!

Похорони відбудеться в Йонкерс з української греко-кат церкви св. Михаїла в пятницю 22 липня, година 9 рано на місцевий цвинтар. В середу і четвер вечером будуть у тій самій церкві передпохоронні відправи.

ВІДБУЛАСЯ КОНВЕНЦІЯ ЛІГИ У.К.М.

Бофало, 18. липня. — В днях 15—17 липня відбулася тут краєва конвенція Ліги Української Католицької Молоді, на якій обговорено та полагоджено цілий ряд організаційних і загальних справ. На конвенції були приявні єпископи, преосв. Амвроз Сенишин зі Стемфорду і преосв. Андрій Робоцький з Торонта, Канада. В церковних конвенційних відправах взяв участь місцевий католицький єпископ О'Гара. Під кінець конвенції, в якій взяло участь понад 300 осіб, вибрано нову екзекутиву Ліги в минулорічному складі, з тим, що на місце уступаючого голови, Едварда Оренчука, вибрано Марію Барнич. В рямках конвенції відбувся в місцевій Клейнганс Мюзік Голл репрезентативний концерт, на програму якого склались виступи хорів і танцювальних груп. Атракційною точкою програми був сольовий виступ оперового співака Осипа Стецури з Ню Йорку, якому на фортепіяні акомпаніювала Ольга Дмитрів. Конвенція ухвалила відповідні резолюції.

КОМУНІСТИ ПОЧАЛИ НАСТУП НА ПІВДЕННИЙ КИТАЙ

Гонг Конг, 19. липня. — Головне командування комуністичних військ повідомило вчора про новий великий наступ на Південний Китай, що ще є в руках національного уряду і національних військ. Наступ почався на довгому на 400 миль фронті. Комуністи посуваються на південь трьома головними колонами та великою масою людей і зброї. Вже в перших фазах боїв здобуто кілька важливих стратегічних пунктів і цілий ряд місцевостей. Вважається, що це може бути останнє комуністичне зусилля на повне здобуття і опанування цілої цеї величезної країни. Міжнародні політичні і військові кола з увагою слідкують за дальшим розвитком подій на цьому терені.

СНАЙДЕР, ПІСЛЯ НАРАД В РИМІ, ВИЇХАВ ДО ТУРЕЧЧИНИ

Рим, 19. липня. — Американський секретар скарбу, Джан В. Снайдер, відлетів вчора з Італії до Туреччини, в тягу своєї інформативної поїздки по країнах пляну Маршала. В Римі він провів два дні та відбув важливі наради з представниками італійського уряду, під час яких — як ствердують кореспонденти — він дуже багато наслухався, але дуже мало сказав. Італійський уряд мав просити Снайдера, щоби південну Італію та Сардинію і Сицилію включити в новий плян президента Трумана щодо допомоги т. зв. недорозвиненим теренам.

КИТАЙСЬКІ КОМУНІСТИ ПРИЗНАЮТЬ РІШАЛЬНУ ДОМОГУ ВІД СОВЄТІВ.

Шангай, 19. липня. — Головнокомандуючий китайськими комуністичними військами, ген. Чу Тег, заявив виразно, що „без активної допомоги Совєтського Союзу" комуністична перемога в Китаю була б неможлива. Він промовляв на відкритті Т-ва китайсько-совєтської приязні.

УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКІ ВЕТЕРАНИ ОРГАНІЗУЮТЬСЯ.

Филаделфія, 18. липня. — Минулої п'ятниці тут відбулися перші наради новообраної Екзекутиви Українсько-Американських Ветеранів, в яких взяло участь 14 осіб з Ню Йорку, Ню Джерзі та Пенсилвенії. Під час нарад, якими проводив новообраний краєвий командант Волод. Шипка, обговорено цілий ряд важливих справ, доповнено склад екзекутиви та винесено цілий ряд важливих рішень щодо дальшої організаційної праці.

ВСІ СТЕРЛІНГОВІ КРАЇНИ ОБМЕЖУЮТЬ ДОЛЯРОВІ ЗАКУПИ

Міністри британського комонвелту рішили зредукувати 25% закупів в Америці і Канаді, як короткотривалий засіб проти фінансової кризі.

Лондон, 19 липня. — Міністри країн британського комонвелту закінчили тут вчора свою конференцію в справі загальної фінансової кризі і у висліді рішили зредукувати свої закупи в Злучених Державах і в Канаді на 25%, подібно як це вже рішила раніше сама Британія. Завданням цеї редукції є привернути цим країнам фінансову рівновагу, яка була захитана надмірним відпливом золотих і долярових резерв з їх скарбниць. При цьому зазначується виразно, що цей крок є короткотривалий. Пригадується теж, що це рішення винесено після нарад з американським секретарем скарбу, Джаном Снайдером, що недавно відбулися в Лондоні. Раніше встановлено, що на цю тему відбудеться ще одна конференція у Вашингтоні в місяці вересні. Міністри рівночасно ухвалили цілий ряд інших заходів і рекомендацій для повного оздоровлення господарського положення в своїх країнах та для привернення фінансової рівноваги в світі.

СТРАЙК ПОРТОВИХ РОБІТНИКІВ В ЛОНДОНІ ПОШИРЮЄТЬСЯ.

Лондон, 19 липня. — Із всіх 25,000 портових робітників в Лондоні тепер вже около 15,000 страйкує, паралїжуючи нормальний рух майже в половині порту. Цей страйк, як відомо, був причиною проголошення виїмкового стану та використання війська для розвантажування і навантажування кораблів. В останньому часі в страйку зайшли дві головні події, що можуть мати рішальне значення для його вислїду і полагодження. Страйк почався для солідарности зі страйком канадійських моряків на кораблі Вівербрі і тепер ці моряки готові закінчити страйк, переконавшися про підступні політичні цілі їх комуністичних провідників. Крім того, могутня британська Федерація мореплавства пішла за прикладом уряду та відмовилася вести будь-які переговори з комуністичними провідниками страйку.

БРИТАНСЬКА ДОПОМОГА ДЛЯ РОЗВИТКУ КОЛОНІЙ

Лондон, 19 липня. — Британський секретар колоній, Артур Гріч-Джонс, повідомив на пресовій конференції, що Британія асигнувала 255,905,000 долярів для дальшого господарського і культурного розвитку колоній. Інші фонди зложили самі колонії. Фонди будуть розділені між колоніями в Африці, на Середземному морі та на Середньому і Далекому Сході. Найбільша частина, бо около дві третині всіх грошей, буде використана для розвитку африканських колоній.

БОМБИ В БАРСЕЛОНІ.

Барселона, Еспанія, 19 липня. — Вчора, в 13-ту річницю вибуху громадянської війни, в цьому місті експльодували підложені дві часові бомби, що вбили одну особу, дев'ятьох інших поранили, в тому деяких важко. Підложену третю бомбу знайдено ще перед її вибухом і унешкідливлено.

СОВЄТСЬКА ПРОПАГАНДА ТА ДІЙСНІСТЬ В СПРАВІ ОБ'ЄДНАННЯ НІМЕЧЧИНИ.

Берлін, 19 липня. — В авторитетних американських колах ствердують на підставі різноманітних фактів, що Совєтський Союз, не зважаючи на всю його облудну пропаганду в справі т. зв. об'єднання Німеччини, на ділі змагає до цілком протилежного, бажаючи за всяку ціну вдержати власне поділ тої країни. Вправді, Совєти бажали б господарської контролі в господарстві західних зон, але політично об'єднана Німеччина була б для них далеко більше загрозлива, ніж поділена.

ПОШИРЕННЯ ПОЛІТИЧНИХ ВОЛЬНОСТЕЙ В БРИТАНСЬКІЙ ЗОНІ.

Франкфурт, 19 липня. — Британське військове управ- [illegible] симпатії до місцевого населення, касуючи заборону творення нових політичних партій. Стверджується, що англійці зокрема інтересуються наставленням німецького населення до скрайньо правих партій, що досі частинно заборонені. Американці зі свого боку висловилися проти дальшого творення нових партій або поширення існуючих, вважаючи, що з огляду на недалекі вже вибори до першого західно-німецького парляменту, не можна вповаджувати на політичну арену нові політичні партії, які вже не мають можности відповідно випрадатися та показати своє справжнє обличчя.

ЗАПОВІДАЮТЬ ФРАНЦУЗЬКО-НІМЕЦЬКИЙ ТОРОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР.

Париж, 19 липня. — Тут заповідено, що в найблищому часі мав би вже бути підписаний торговельний договір між Францією і т. зв. Спільною Експортово - Імпортовою Агенцією, що репрезентує всі три західні зони Німеччини. Ще в травні переговори на цю тему було відложено і тепер їх знову успішно відновлено. Договір передбачує французький експорт до Німеччини на суму 160,000,000 долярів і з імпорт з Німеччини на суму 225,000,000 долярів річно, при чому Франція мала б дістати 65,000,000 кредиту в британсько-американських зонах.

ДАНЦІ ПОМИЛУВАЛИ НАЦИСТІВ.

Копенгаґен, Данія, 19 липня. — Данський апеляційний суд помилував сьогодні двох засуджених нацистів, заміняючи їм кару смерти на кару тюрми. Помилувано гітлерівського гавляйтера в Данії підчас війни, д-ра Вернера Бреста, заміняючи йому кару смерти на 5 років тюрми, та шефа ґештапо в Данії, Отта Бовенсіпена, заміняючи йому кару смерти на досмертну тюрму.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗАГРОЗА НОВИХ СТРАЙКІВ

Як тільки Джан Луїс добився стодолярової пенсії для майнерів, можна було легко передбачити, що другі робітничі провідники великих юній не захочуть оставати позаду, а будуть домагатись теж і для своїх членів подібного забезпечення на старість. Та й чому не мали б цього домагатись? Отсі речі треба мати на увазі, як хочемо добре розуміти причини робітничого страйку в сталевій промисловості. Цей страйк уже певно був би вибух, якби не те, що в останній хвилині Бенджамин Ф. Ферлес, президент Юнайтед Стейтс Стіл, таки погодився на запропоновану президентом Труманом Раду Посередництва.

Не можна сказати, щоб в цій важній справі не відігравала своєї ролі політика, бо ж президент Труман міг те саме осягнути шляхом існуючого закону Тефта-Гартлі й не було б непотрібних терть, але він нарочно це поминув, щоб ще й тим виявити свій спротив проти цього закону. Хочемо згадати за це тільки мимоходом, щоб вказати, як партійна конкуренція заважає навіть у дуже важних внутрішніх проблемах.

Отже сталевий страйк відложений, але за 60 днів можемо опинитись в тому самому критичному положенню, яке щойно вдалося оминути. А страйк у сталевій промисловості не є звичайним страйком. У першу чергу він може обняти аж два і пів мільйона робітників, не враховуючи родин, що на плечах тих робітників. До того сталева промисловість є основною і після неї оцінюється американський промисловий розмах. Зо сталевою промисловістю є тісно звязана, наприклад, автомобільна промисловість, а теж і вуглепромисловість. Филип Морей, президент Юнайтед Стіл Воркерс Юніон (СІО), якщо хоче вдержатись на становищі президента Конґресу Індустріяльних Організацій (СІО), мусить добитись для робітників сталевої промисловости кращого забезпечення на старість та більшої заробітної платні. Бо як так станеться, то тим самим він отворить дорогу до того самого автомобільним робітникам та іншим. Сам Морей є того переконання, що не зважаючи на хвилевий застій в продукції та бизнесі, промисловість таки може дати робітникам краще забезпечення на старість, як теж піднести заробітні платні. Але представники промислу противляться цьому і заявляють, що того роду робітничі домагання в теперішньому часі нездійснимі. Але коли вони в таких випадках інакше говорили? Робітники кажуть, що як діставатимуть більше грошей, то й більше будуть купувати, а тим самим піднімуть продукцію. На це їм фабриканти відповідають, що як піднесуть заробітні платні, то зараз підуть вгору ціни на товари.

Усе це, як знаємо, старі речі, про які чуємо завжди, як тільки заноситься на якийсь більший страйк. Як ця справа буде наладнана, ніхто цього сьогодні не знає. Зате всі переконані, що страйк у сталевій промисловості був би дійсно великим ударом в економічне життя цілої країни і великим агітаційним засобом для комуністів та Кремля. Ті останні мали б нову нагоду розголошувати в своїх журналах, як то робітники в Америці гинуть з голоду і перевтоми та як розпадається капіталістична система. До цього страйку треба обовязково не допустити. Всім заінтересованим треба відложити гостріші „порахунки" на кращий час, а таки дійти до якогось компромісу. Є ще два місяці часу над тим думати, щоб вкінці розумно поступити.

Квейкри про американсько-совєтські відносини

В часі, коли Католицька Церква та протестантська Світова Рада Церков вважали потрібним сказати тверде слово про комунізм та тоталітаризм і ствердили, що їх ніяк не можна погодити з християнськими принципами, організація Американських Квейкрів („Амерікен Френдс") виступила зо звітом, як практично поліпшити американсько-совєтські відносини. Звіт цей є вислідом однорічної праці спеціяльного Комітету — Амерікен Френдс Сервис Коміті — на чолі якого стоїть Ґилберт Ф. Гвайт, президент Гаверфорд Каледж-у.

Що квейкри є проти війни, а за мир у світі, це річ відома. Що американські квейкри багато зробили по першій світовій війні, як і по другій, щоб облекшити людську нужду, спричинену війнами, про те не приходиться навіть говорити. Ця „практична" робота і вияв християнської любови ближнього ділами є в цілому світі високо цінені й щодо цього не може бути ніяких двох думок. Зате інакше представляється справа, коли квейкри говорять про „практичну політику" та коли мається до діла з таким партнером як совєтський тоталітаризм і кремлівська диктатура.

Звіт квейкерської групи дослідників про замирення з Совєтами вислано до департаменту стейту та різних визначних американців для вглянення у цю проблему і для дискусії. Щойно по дискусії організація Американських Квейкрів займе офіціяльне становище, а наразі вислухає різних завваг.

Ця справа вже набрала розголосу. Звіт Американських Квейкрів стане певно предметом ширшої дискусії теж і тому, що квейкри мають між собою різних визначних людей. Згадати б тільки про бувшого президента Гувера, особа якого тепер у великій загальній пошані. Годі навіть припустити, щоб Гувер не знав зарані про пляновану квейкрами акцію та щоб його не питали передше, заки проголошено звіт, про його опінію. До того Гувер ще й один з найвизначніших республиканців, що теж треба мати на увазі, коли хочеться про такі справи говорити.

Отже американські квейкри є тої думки, що російський комунізм та американський капіталізм не будуть знищені, а будуть далі в світі існувати. Звіт квейкрів виходить із заложення, що російський комунізм та американський капіталізм можуть у світі разом існувати. З цього дальше заключення, яке є для квейкрів як миролюбців найважніше, а це, що є помилковим таке думання, неначе війна між Злученими Державами і Совєтським Союзом неминуча. Вправді, кажеться у звіті, російський комунізм подає як основну правду, що конфлікт між Совєтами і капіталістичним світом неминучий, але на ділі, комуністи собі такого зудару не бажають, а тільки глядять на нього як історичну конечність. Американські квейкри, як виходить зо звіту, переконані, що Кремль може навіть згодом змінити марксівський погляд на цю справу і погодитись з фактом, що комунізм і капіталізм можуть таки в світі разом існувати.

На такій гіпотезі оперті дальші вже „практичні" кроки, які мають бути вступом до замирення між Совєтами та Америкою. Вони відносяться в першу чергу до знесення торговельних барієр. Пропонується вільну торгівлю між Сходом і Заходом. Далі проєкт заявляється за політично й економічно обєднану й невтральну Німеччину. Вкінці пропонують, щоб Злучені Держави зреклися посідання атомової бомби як своєї виключної власности і віддали цілий запас тих бомб під виключну контролю Обєднаних Держав.

Виходило б зо звіту, що представники американських квейкрів переговорювали ці справи з якимись визначними представниками Кремля, бо інакше не „думали б", що Совєти згодяться на „невтральну Німеччину", коли Злучені Держави зрезигнують з творення „Західної Німеччини". Замітне й те, що проєктодавці підкреслюють, що порозуміння зо Совєтами може бути тільки тоді досягнене, коли воно не буде обіймати одну проблему, а цілу низку проблем, себто усі ті точки, які порушено в проєкті. До того ще додано, що мілітарна сила не є ніякою справжньою забезпекою, а атомовими бомбами не осягається політичних та економічних цілей. Некомуністичні країни в Европі, кажеться при кінці звіту, ледви чи будуть в силі так себе узброїти, щоб могти відбити напасника, а Злучені Держави теж вічно не будуть сильнішими тому, що мають атомову бомбу, а згодом будуть у такому самому небезпечному положенні щодо нападу, в якому буде решта світу.

Отся пропозиція квейкрів, хоч уложена здебільша професорами-теоритиками, має вказати „практичний" шлях до ліквідації совєтсько-американського напруження і довести до мирного співжиття між Злученими Державами і Совєтським Союзом, комунізмом і демократією. Нам здається, що не зважаючи на добру волю і віру тих, що виготовили ці пропозиції, з цього всього „практично" ніщо не вийде. Злучені Держави були від самого початку „угодовцями" і нічим іншим, а тільки „угодовцями" у відношенні до Кремля. Що ж з цього вийшло? Тільки зріст совєтської нахабности і поширення неволі та кремлівського тоталітаризму на більші території в світі й на більше народів. Тепер, коли Кремлеві дещо рветься, він більш податливий. В таких обставинах він завжди мав у світі добрих людей, подібних до сьогоднішніх квейкрів, яких пробував піддурювати новими надіями на мирне співжиття тоталітаризму з демократією, комунізму з капіталізмом. На такій підставі зроджувались уже нераз такі „практичні" політичні проєкти, як цей, що його тепер виготовлено від імені американських квейкрів. Ми переконані, що доля проєкту квейкрів не буде інша від долі усіх інших подібних проєктів людей доброї волі, що доконче хочуть годити те, що до згоди ніяк не надається.

Лев Ясінчук.

СЕРЦЕ Й ВОЛЯ

Недавно мали ми нагоду прочитати редакційну статтю в „Свободі" п. з. „Підтримати працю У. К. Комітету", при чому „У" треба читати „Українського", а „К" „Конґресового". В тій статті находиться при кінці жахливе ствердження: „Майже два місяці не прибуло до УККомітету ні одного доляра на втримання офісу та видавництва".

Чи це імовірне, коли ще в Америці живуть українці, що бажають навіть української самостійної держави? Хіба може цей Комітет щось зайвого? А може остання посуха так висушила кишені американських українців?

Та ні. Як бачу по численних пікніках й у багатьох інших дуже цінних і замітних обявах, гроші — Богу дякувати — ще є. У. К. Комітет це одинока українська політична централя на Північну Америку. Чи ж можна без відповідної централі помагати змаганням до самостійної української держави? Що ж це за причина такого явища, що бажання є, а чину нема?

Всяко розміркову і приходжу до такого висновку, що хіба американські українці втомилися надіями на повернення долі українського народу в правдивий бік. А втомившись, вони зневірюються в саму справу, що стає в багатьох якимсь непевним ділом. А в Америці робітник, то не спекулянт, що видає гроші на непевну справу. Одначе, якщоб ці міркування були дійсні, то вони основані на просто безприкладно поверховному рахунку.

Політика, особливо поневоленого народу, що не розпоряджає суверенно господарськими засобами, це не „бизнес" в повному значенні. Політика, це радше вияв ідейности, себто тих внутрішніх побажань, задумів і змагань, що роблять людину, а в масі — народ, твердим, витривалим, рішучим, постійним, послідовним, невгнутим і неуступчивим і то при всяких умовах, що моглиб супроводити його боротьбу. Народ, що в боротьбі за своє самовизначення, за своє політичне право і суверенність виявить такі прикмети, ніколи не може зневіритися, а не то згинути, хочби він як піднепадав. Найкращим прикладом для нас — це новітня історія жидів. Скільки тисяч років жили вони в поневірці у всіх частинах світу, у всіх краях і у всіх народів! Деколи здавалося постороньному, що тільки божевільні можуть у таких умовинах вірити у відбудову жидівської держави. Розсіяні по світі — крім релігії — вони не творили власної нової світської культури, а тільки розбивали свої духові сили для культур майже всіх народів світу. Хто з них перетрівав в Европі другу світову війну, цей спас себе чудом. А нині: одні сатрапи вже погинули, інших ще те саме жде, а жиди вже мають свою державу.

Чому це так сталося з жидами? А чому то ми вважаємо себе за таких нещасливців?

А ось чому: жиди ніколи не втратили віри в свою велику справу. Коли за націстівської системи здавалося, що жидам приходить кінець, жиди твердо вірили, що — всьому лихові теж прийде кінець. І прийшов.

В нас не має оправданої причини на зневіру. Сьогодні може бути погано, навіть дуже, але це не значить, що так остане. Ми бачили, як після уступлення большевиків з України перед німцями народ — як ми звикли були говорити — „большевицький" брався за будову українського життя. Ми бачили, що кількасоттисячні большевицькі армії піддавалися кожного дня ворогові, бо бажали — зміни. Ми чуємо сьогодні від американських знавців діла, що при всяких осторогах і забезпеках з боку большевиків денно тікають до американців в Німеччині сотні різноступневих большевицьких світських і військових величин. Та ж це всьо немов поклики до нас: не тратьте, брати, надії; ваш час гряде!

Коли ж ми не то не втратимо надій, але й задержимо і фактами скріпимо віру в собі про невмірučість і побіду чистої української справи, то нам треба всякими способами дбати про те, щоб усі чужинці знали добре й правильно нашу справу, а в першу чергу ті наймогутніші, себто англосаксонці, для яких ми маємо найбільше можливостей, бо живемо серед них. Та на це вже не вистачає особиста, устна пропаганда. Цьому не зарадять самі світлі, блискучі й хочби як численні маніфестації, до яких ми доволі охочі, бо нам поплещуть за наші строї і пісні. Тут треба широкого, збірного діла українського духа; треба якнайбільше розумних кних і публікацій, що висвітлювали б вірно всі сторінки українського життя, основаного на підкладі близько тритисячної культури. А це вимагає грошей, тих звичайних значків, що їх має в деякій кількості і такий, що сам не тільки не потрапить нічого написати, але й ясно розказати. Не можна так собі думати, що коли випаде наглячо вихати сюди, чи туди для піддержання української справи, то нехай „вони" вкладуть тимчасом свої гроші. Здається, що кожний з нас знає, що в „них" нема покладних. Вони так само, як усі, важко заробляють на свій скромний прожиток.

І задля недостачі такої марної речі, як гроші, мала б нераз якась справа впасти? І кого маємо тоді обвинувачувати за втрату? Когось? Ні, себе самих! Але обвинувачування ніяк справи не направить. Треба завжди мати велику ідею перед очима і заздалегідь згідно з нею діяти. Треба хочби невеликими, але масовими датками всіх, скласти готовий фонд Українського Конгресового Комітету, щоб йому розвязати руки. Це якось непереконуючо, коли говориться, що в американських українців є серце вразливе на долю своїх рідних у старому краю, але зате завжди важко було діставати грошеву допомогу на постійну політичну акцію в справі України. Так і видно, що авторові було немило сказати всю правду. Коли є серце, ще і вразливе, то воно мусить одночасно оживити й волю, яка уможливить тривку й відповідну допомогу на всякі, а в тому й на політичні цілі. Без того справа не піде. Вправді число старшої іміграції поменшується, випробовані піоніри потрохи, але систематично опускають ряди нових, але на їх місце підходять молодші, з яких багато вже й різні школи закінчили, а тим самим повинні б ще краще розуміти справу, ніж їхні батьки, що нераз тільки серцем її відчували. Ряди поповнюють і нові іміґранти, що мають теж обовязок про цю справу дбати, бож вони в першу чергу — політична іміґрація. Проріджування старих американців українського походження не сміє послаблювати розумної жертвенности на українські політичні справи. Український Конгресовий Комітет дав уже відповідними діями докази свого розуміння теперішньої хвилини. Допоможім йому продовжати цю працю і маймо на увазі, що саме серце не вистане, треба виявити й волю!

К. ПЕТРУС

СОВЄТСЬКІ АРЕШТАНТИ

...ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОВДУРЕНИМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

74)

Всі стояли, мов зачаровані і, затамувавши віддих, здивовано слухали гру.

Потім востаннє затремтіли клавіші, жалібно на когось поскаржились грізні акорди, педалі звільнились, і музика урвалась...

Настала тиша. Всі щасливо мовчали і легко зітхали.

Старчиха, мов статуя, нерухомо сиділа з заплющеними очима. Спід тремтячих повік прозорими горошинками скочувались по обличчю дві сльози... Губи ледве помітно ворушились.

Потім вона важко зітхнула, знову труснула головою, і встала.

— Що це ви ґрали, хоч скажіть нам? — тихо запитала схвильована музикою вчителька. — Яка чудова і страшна річ!

Старчиха, мов прокинувшися з чарівного сну, обвела всіх очима і тихо відповіла:

— Так, це дуже страшна річ; Страшніша за життя й смерть... Це музика без назви... Моя імпровізація... Коли вам так хочеться знати, що це таке, — назовіть її „Закат погас, аккорды отзвучали"... І швидко, подякувавши хазяйці та хазяїнові за їжу, старчиха вклонилась усім і вийшла.

На ґанку вона тихенько сказала вчительці:

— Сьогодні про мене нікому не розказуйте, а завтра я буду далеко звідси. Ще раз дякую вам за все. Вибачайте, та прощайте!

І вона пішла.

Ті, що лишилися, здивовано питали себе:

— Хто вона? Хто вона?

...Минуло 14 років. У лікарні Красноярського концтабору НКВД вмерла 65 літня бабуся.

З великими трудощами, ледве-ледве вимовляючи слова, вона прикликала до себе санітарку Олю і тихо сказала їй:

— Голубко моя рідна! Я вмираю... В цьому році ти, мабуть, будеш на волі... Може будеш у Краснодарі... Зайди, будь ласка, на вулицю Комінтерна 25... Вони... мої знайомі там мали свій домик... Передай їм, моя голубко, від мене останнє „прости"... Скажи їм, що... Світланова... (це моє театральне прізвище)... потрапила в ГПУ... із 10 роками побувала в 3-х концтаборах і 5 в'язницях... Скажи їм, моя люба україночко, що я...

Стара спинилась і замовкла. Лице у неї неприродньо всміхнулося, очі в'пялись в одну точку, дихання уривалось...

Через хвилину вона знов заворушилась, глянула на санітарку, коротко зітхнула, випросталась і затихла.

Колишня артистка імператорських театрів тихо померла.

Оля дивилась на неї, в котрий раз, мов уві сні, пригадуючи, де вона її раніш бачила...

І пригадала...

Оглянувшись навкола себе, Оля обережно перехрестилась і, тихо ридаючи, проговорила:

— „Закат погас, аккорды отзвучали ..."

Ліпман.

До розлуки вони мали двох синів: Мойсея та Давида.

Після розлуки Мойсей з батьком поїхав кудись до Австралії в справі якогось ґешефту, а молодший Давид лишився з матір'ю в Лондоні.

Спочатку вона з сином жила на якісь засоби, що дісталися їм від розподілу з чоловіком, а потім примушена була зачепитися за посаду секретарки-друкарки в одній з установ Лондонського порту.

Жилося їм порівняно непогано, мали власну, чудово устатковану кватиру, одягалися елеґантно, по-англійському, не відмовляли собі ні в чому.

Давидові йшов 16-тий рік. Він добре вчився, був слухняний та розумний хлопець, як і мати, захоплювався читанням не тільки клясиків та інших другорядних письменників, але й науковою літературою.

Особливо захоплювався він сучасною совєтською літературою хоч і в перекладах, але дуже цікавою, яка п'янила йому голову своїми запаморочливими ідеями та хвилюючим бойовим змістом.

Після розлуки з чоловіком та розпаду сім'ї, мати всі свої почуття й сили зосереджувала на синові і їй здавалося, що в майбутньому Давид повинен стати чимось особливим... Спостерігаючи його навчання та розвиток, вона з любов'ю, по-материнському, не раз казала йому:

— Давиде! Коли ми були ще всі разом, а ви — синочки бігали що ось такими маленькими, ми з вашим батьком хотіли, щоб Мойсей став адвокатом, а ти — рабіном... Але тепер я бачу, Давиде, що ти маєш великий потяг до науки, літератури... Це, синку, і погано, і не погано. Коли з цього твого захоплення нічого не вийде — це погано, Коли ж вийде — ти можеш зробитися людиною світової слави... А де це найбільш імовірно й швидко здійснюється? Ми з тобою дуже багато читали і чули про Совєтський Союз... То хіба ж це не та країна обітована, де розгортаються, ростуть, безкоштовно вчаться і розвиваються до досконалости найможливіші таланти й здібності! А хіба ти, Давиде, не пам'ятаєш, як хвалив цю країну приятель твого батька і член англійської компартії сер Брікман? А що ж говорять про цю щасливу країну такі на весь світ знані люди, як Ромен Ролан, Еррю, Анрі Барбюс, Рабіндранат Тагор та інші — ти, мій розумненький, сам краще за мене знаєш...

(Далі буде)

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

Т. З.

РІДНІ МІСТА

Дивна річ ця людська пам'ять! Десь у куточках мозку відбилися як на світлині події нашого минулого. Час поволі минає, кидає на них свою тінь, відводить їх в далечину. Але досить якого небудь образу ассоціяції, як знов перед нашим духовим зором виринають далекі дні, блищать їх фарби, бренить їх музика.

Здавалось би звичайна річ на весні: — зацвіли дерева. Але тут у Німеччині... А передо мною знов сипле сніжно-рожевим цвітом вишняк, що збігає по кручах гір у Житомирі. В'ється вузенька стежка, біжить між скелями. То підніметься вгору, то збіжить униз до води. Там бренить тисячами мелодійних голосів річка Тетерів, перебігаючи з каміня на камінь, неначе розкиданих рукою якогось велетня. І повсюду з гір біжать струмки. Поспішають униз, зливаються з річкою, блищать на сонці бризками діямантів. А над всею цією красою розкинулось неосяжне глибоке небо, коліру незвичайного блакітного атласу і зливається на обрії з тіню далекого лісу.

Ляжте на краю гори у шовкову молоду траву під вишнею, що тихо сипле пелюстками цвіту, закиньте руки під голову і заплющіть очі. Сонце ласкаво проведе своєю гарячою рукою по вашому обличі. Солодкою втомою наповнить тіло, розів'є барвисту стрічку неясних бажаних мрій. Подих вітру пролетить над вами. Принесе вогкість і свіжість води. Скине на землю запашний цвіт і... знов тиша — тільки десь у траві незадоволено гуде джміль. Скелі взяли у високі обійми срібну стрічку Тетеріва. Неначе шовковий шлях біжить річка поміж крутими берегами. А ось вже там, де вона зливається з небом, вогнисте сонце поволі заходить за ліс, бризнув на срібні хвилі червоною фарбою, перетворюючи річку в полум'яний струм...

Далеко від Житомира лежить мальовниче місто Корсунь, але здається рука того ж велетня розкидала великі каміння серед річки. Форма їх незвичайна. Високо підносяться вони з води. Час зробив їх рівними, вкрив мохом. Яка насолода лежати на одному з них, вдивляючись безжурно в прозорі хвилі, де блискавками мигодять маленькі, срібні рибки. У полуденний час незвичайна тиша панує над цим куточком річки. Здавалось природа затримувала подих, жадібно вбираючи гарячі проміння сонця, перетворюючи їх в золото неосяжних ланів.

Біжить, стелеться поміж ними широкий шлях. Вклоняються жита і пшениця. Вітер жене на них хвилі. Блискавками спалахує серед цього золотого моря червоний мак. Сонце стоїть ще високо на небі. Гаряче повітря засмалює обличчя, але раптово подих вітру приніс якусь незвичайну насолоду: — неначе хтось торкнувся ваших засмаглих вуст вогкою холодною хусткою. Це далеко на обрії засинів широкий Дніпро. Ще кілька кілометрів і перед вами розкинеться місто Канів: — місто-пам'ятник великого Шевченка. Широко розкинув у низу срібні обійми рідний Дніпро, а високо в прозорому ясному небі вирізблюється одиноким велетнем хрест над могилою великого народнього поета.

Багато незабутніх годин провела я у підніж'я цього пам'ятника. Передо мною в ранкові години красою мінливих перлямутрових фарб грав небосхил. Перші проміння сонця торкалися ніжним поцілунком до пухких білих хмар. Вони спалахували рожевим цвітом і неначе велитенські палаючі човни плили в небі, відбиваючись в срібних дніпровських хвилях. Викочувалось сонце. Золоте світло пронизувало тонкий пар, що стелився над водою. Далеко в небі неначе перлина згасала ранкова зірка.

Пригадую, як тиша одного такого ранкового часу була порушена нервовим голосом молодого хлопця, що довго стояв непорушно на краю гори, дивлячись замріяними очима на далекій обрій. В його широко розплющених очах відбивалося незвичайне натхнення: — чудово деклямуючи він неначе посилав палаючі слова „Заповіту" в блакітно-безмежний простір, що лежав перед ним. Вітер підхоплював їх, летів з ними над водою і мені здавалось, що дніпровські бурхливі хвилі голосом могутнього органу повторюють незабудні слова Великого Тараса:

„Поховайте та вставайте!"

А в гарячий полудень які чудові іскри запалюють стріли сонця на широкій срібній груді Дніпра! Як ласкаво набігають блакитні хвилі на золотий пісок. Идеш у воду неначе в ласкаві, теплі обійми коханця. Пливеш назустріч сонцю з почутям невимовної радости та сили життя. Це Дніпро знов гойдає мене на своїх широких грудях. Тихий і лагідний у такий ясний день, він обережно виносить мене назад на берег. Падаєш на гарячий пісок, прислухаєшся мелодійному гоміну хвиль і забуваєш, що минає час. Сонце пече. Якась втома відчувається в природі: — не шепоче листя, безсило клонять жита свої колоски до долу. З далекої темної хмари, що здіймається з-за лісу почувся гнівний голос. Вітер відгукнувся на це. Ще зтиха пролетів, торкаючись тремтячими пальцями до листя тополів. Провів широкою долонею по житах, закурив по шляху і не повернувся назад. Знов тиша... Чорна хмара поспішною ходою вкриває вже половину неба. Сонце пронизує її своїми стрілами, вона відповідає яскравими блискавками, гнівним гуркотом грому. Потемнів, розсердився Дніпро! Вітер повернув з-за обрію: — неначе велетень дихнув з могутних легенів. Підняв сердиті хвилі на Дніпрі, вкрив їх піною, погнав на берег. Закрутив все у повітрі, змішався з темною хмарою і пролив великою зливою. Небо і вода з'єдналися...

Але після такого дощу знов радісно сміється сонце. Посміхається ясним зором Дніпро. Блищать тисячами діямантів краплини дощу: — і на луках, і на ланах, і на тополях, що знов простягають свої зелені руки назустріч сонцю. І знов поспішають блакитні дніпровські хвилі, несуть мене далі й далі. Хвилі спогадів... Це ж вони гойдають мій човен, що пливе зараз повз мальовничих берегів Черкащини. Минають зелені густі ліси. Золоті лани соняшників неначе нечислені сонця вдивляються в небо. Минають білі села, вишневі садки. Немов зелене море розлилось по обох берегах.

Ще здалека бачу я високо на горі мету моєї подорожі — хату діда Трохима. Тихо пристає човен. Біжу вгору по кам'янистій стежці. Зупиняюсь на хвилину, щоб охопити ще раз з гори чудовий краєвид, що розлягається навкруги і йду до садиби діда. А ось і його хата! Чепурна, біленька, вкрита солом'яною стріхою, що яскраво відбивається серед зеленого вишневого садка. Стара калина пишається своїми червоними ягодами. Тісно притулилась до хати, кинула на стріху кілька своїх гілок, неначе торкається до неї своєю щокою. Дуже багато квітів. Але не насаджених рукою садівника в штучні рядки. Сама природа розкидала їх по подвір'ю. Заглядає в маленькі вікна червона рожа. Палаючою стежкою розбіглися нагітки. Спалахує полум'ям красоля і мак. Чути як гудуть бджоли. А ось і сам господар — дід Трохим широкими кроками поспішає мені назустріч. Дуже високий. Кремезний. На засмаглому обличчі ще яскраво блищать чорні очі, що роблять чудовий контраст з його сніжно-білою чуприною.

Ніхто не скаже, що цей дід має понад сто років, що в своєму минулому відбув він 25 років суворої миколаєвської служби.

„Здоровенькі були, панно"— привітно говорить він, стискаючи мені руки і веде в хату.

Одного року провела я свою відпустку в цьому мальовничому куточку. Тут же познайомилася з дідом Трохимом і з того часу нас звязала сердечна, тепла приязнь. В мені, — людині великого міста, — знайшов він уважну жадібну слухачку. Годинами могла я слухати його оповідання і спогади про старі часи, про минуле. А як грав дід на бандурі! Які чудові старі пісні й козацькі думи співав він мені!

Неділя — це було моє свято. Ополудні дід чекав на мене у маленькому садку. Під великою грушею постелено біле рядно. На ньому сидів дід, тихенько перебираючи струни бандури. Жартливо посміхаючись, він очевидячки бавився моєю радістю, коли він починав співати. Гуркотіли струни. Старечий приємний голос промовляв журливі слова козацьких дум. Летіли вони над водою, вставали події славного минулого України...

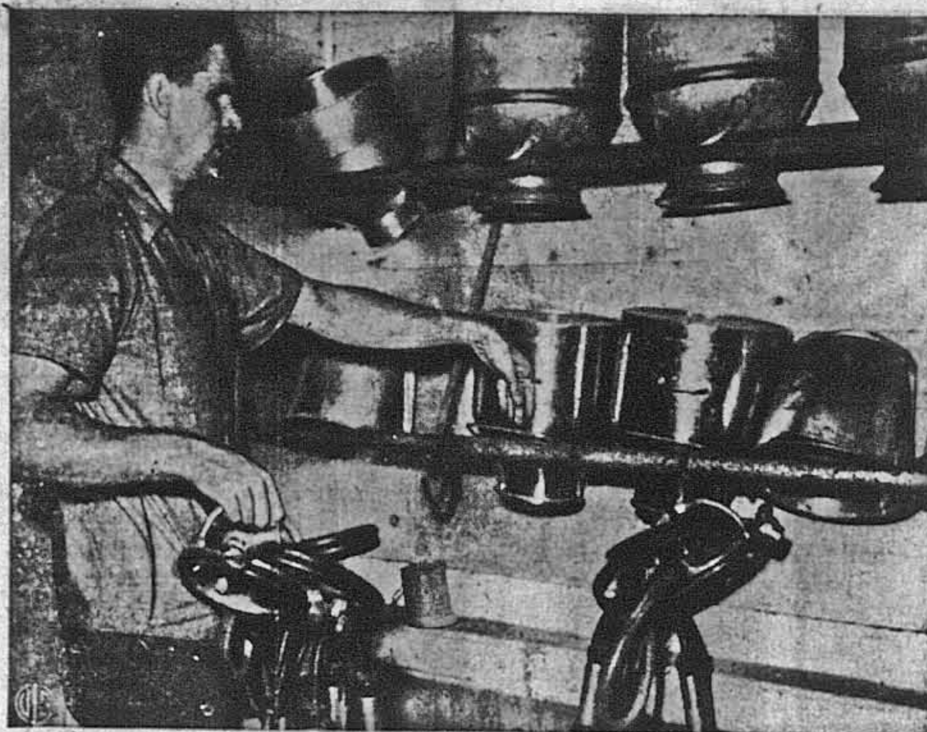
Дід Трохим розповідав мені, як тужив він по рідній, любій батьківщині в холодному гнилому Петербурзі, де він відбував військову службу. Тяжко було вартувати молодому українцю під дощем і снігом, коли перед очима б'ють дніпровські хвилі, зеленіють лани, клонить яблуня запашні білі гілки до долу. Одного зимового вечора стояв він на варті в царському палаці, де відбувався великий бенкет. Не легка річ простояти непорушно кілька годин на сходах з важкою рушницею в руках. Натовп пишних військових, красунь в розкішних сукнях точився повз нього. Одному товстому полковнику щось не сподобалось в кам'яній, нерухомій постаті солдата. Можливо від втоми не зовсім вірно тримав він рушницю. — „Какого полку?! Пять дней под арест!" — скрикнув пан полковник і ткнув білою рукавичкою в уста Трохима. Рукавичка пофарбувалась кров'ю... Він гидливо кинув її, попрямував далі, а дід... він дістав додатково ще тиждень арешту від свойого командира полку. Молодим хлопцем пішов він з дому, залишив молоду дружину з тільки що народженим сином. Гірко плакала вона, відряджаючи його у далеку дорогу, неначе передчувала, що не побачуться знов. А коли повернувся назад не стріла його вірна дружина, бо лежала в сирій землі. Молодий син одружився, мав діти. Від нього пішла нова родина, а дід зостався самотнім патріярхом свого роду.

Любий діду Трохиме! Ці коротенькі рядки — це квіти спогадів на твою далеку, на далекій Україні могилу. Пригадую, як я другого літа заквітчала її його улюбленими васильками і довго сиділа поруч у тихій невимовній тузі, що вже ніколи не побачу його привітну посмішку, не почую його старечий, приємний голос, співаючи: —

„Заспівали козаченьки в похід з полуночи"...

Того ж вечора пароплав ніс мене назад до Києва. У вечірніх сутінках поволі м'якшали контури гори, де стояла хата діда. Тільки біла її тінь довго ще відрізнялася серед темряви, нагадуючи мені білу постать небіжчика, що неначе слала мені останній рідний привіт...

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

СЛІПИЙ ВЕТЕРАН ФАРМУЄ.—Це Джані Гейгорст з Вишиґен, що по лідуванню прийшов на фарму працювати, втративши зір в часі війни. Не мав він ніякого знання щодо фармерства, але за кілька років усе вивчив. Нині він уже доїть корови, чистить стодолу, наливає молоко до баньок, направляє плати, а навіть трактор. Тільки до їзди трактором наймає хлопця.

Едуард Козак

Новоприїзжі мистецтво знавці покищо мовчать, певно клянуть і „клінують". Тому дозволю собі представити нашій американській публіці ще одного новоприбулого мистця, значить артиста. Мова йде про Едуарда Козака.

Звучить це імя троха дивно: Козак і несподівано Едуард. Скажім, як би то було якесь вусате імя, — Тарас, Максим, або Семен. — А то ні, таки Едуард та й годі!

Правдоподібно відчуваючи всю незручність такого положіння Козак переробив себе на Е—Ко, так як би „і компанія". Кого він розумів під цією компанією з певністю не знати. Є припущення, що тут розходилось про двох його синів, теж здібних карикатуристів і теж Козаків, з яких один уже й до школи ходить.

Як читач уже певно сам заважив — Козак роду козацького, а крім того був при Січових Стрільцях. Стріляючи, стрілець все на когось цілить, бере, як то кажуть, „на мушку". Так то за ним і остало. По війні, змінивши рушницю на перо й ставши „комарем", він далі брав когось „на мушку". Під друзями відразу підписував лік на рану: „дружній шарж", під ворогами присипав перцю — ліку не було і ворогам ліку теж не було.

Всяка штука потребує теж і науки, — це всі знають. Знав про це і Е—Ко, а тому, щоби удосконалитись перед рисівничими пописами і писаннями, він пішов в науку до артистичного маґа і „волшебника" на цілий старий край — артиста-маляра Новаківського. Новаківський певно відчував, що Козак прийде до нього в науку і тому відчинив свою школу. І Козак дійсно прийшов, а з ним разом ціла ґенерація галицьких малярів. Вишкіл перейшов і з тим в життя вийшов.

Російські письменники кажуть: „всі ми вийшли з Гоголівської „Шинелі", — галицькі артисти кажуть: „всі ми вийшли з бороди Новаківського!" Вона, борода, чесалась і плекалась, в пястуку стискалась, зубами кусалась, в кучерях хвилювалась, була натхненням і дисципліною. Звідси секрет — чому рисунки Козака і натхнені і здисципліновані, перейняті одною думкою, одною ідеєю і невичерпальні. Річ ясна і проста — борода капуша Новаківського.

Отже, коли Козак став на власні артистичні ноги, виквочкувався зпід бороди свого маестра, став, подумав і почав з рукава трясти „Зизи", „Комарі", „Лиси Микити"...

Треба б було народитись літописцем Нестором, або бодай літописцем, або хоч Нестором, щоби могти заглянути в хронологію подій довкола Козака. Ну, але ми не народились!

Так от значить відразу, а тим більше за браком місця, мусимо перейти до згадки про передруки Козакових ілюстрацій-карикатур у ріжних, преріжних чужинних европейських журналах. Друкували їх і голяндці і данці, англійці, італійці, французи, поляки та інші всякі, — от лише про турків не можу пригадати.

Але факт є фактом, тому подаємо до відома читачів, що козацький кіш зі своїми кошами й валізами, ціла фамілія — приїхали прямо до Дітройту і вже, очевидно, працює і костели малює і крапка...

Борода Новаківського і тут витягла, дасть Пан Біг і далі потягне. Добра школа, дисципліна і натхненність!

Як би Пане, чи Миссис, не я був я, а Ви, то прочитавши це, прямо з місця написав би до редакції листа: „Бійтеся Бога, пане Редакторе! Кінґ-Фючер синдикат — наймоцніший на світі, — все добрі картини купує. Кажіть тому ґрінгорнові най там шле! Най про нас люди знають! Тай нам наших картунів треба, діти про своє забувають! До того добрі свої картуни їх би від криміналу збоку тримали. А ну лиш кажіть тому „від бороди"!

Та я не Ви, тільки ґрінгорн теж, а попри то непокликаний інформатор. А покликані „клінують" і клянуть.

М. Бутович.

That old saw about [illegible] must be revised. The new version is—Opportunity Knocks but Once—a Week. Every payday you have the opportunity to do something about those things you want in the future. All it takes is a little slice of that paycheck invested regularly in U. S. Savings Bonds. There are two ways to make that future secure—the Payroll Savings Plan where you work or, if self-employed, the Bond-a-Month Plan where you bank. In ten years, every $3 invested brings back $4.

U.S. Treasury Department

НЮ ЙОРК, Н. Й.
НОВОЗАСНОВАНИЙ КОМІТЕТ

для організації духової і матеріяльної опіки над новоприбулими до Америки православними українцями, вірними Української Автокефальної Православної Церкви, просить всіх дотичних осіб зареєструватися в канцелярії цього Комітету при У.А.П.Церкві св. Володимира на 14. вул. ч. 334 в Ню Йорку. Зголошуватися особисто або листовно в годинах від 11. ранку до 7. вечора щоденно. **Комітет.**

ІРИНА АРТИМ
ПРОЩАННЯ
ЗБІРКА ОПОВІДАНЬ
в кольоровій окладинці
Сторін 100. Ціна 35 ц.
Замовлення слати до:
"SVOBODA"
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

ОТЧЕ НАШ
МОЛИТОВНИК
— для —
УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ
Друге видання Друкарні ОО. ВАСИЛІЯН.
В гарній Мароко оправі $2.50
В білій оправі 2.00
В чорній оправі 1.75
— і —
МОЛИТОВНИК ДЛЯ ВСІХ, imitation leather $1.50
Замовлення враз з належитістю слати до:
"SVOBODA"
P. O. Box 346,
JERSEY CITY 3, N. J.
З Канади належить платити тільки американською валютою.

Всіх бувших **Українських Січових Стрільців**, що проживаючих в Ню Йорку й околиці, просить прибути на **Товариські Сходини**, що відбудуться **в суботу, дня 23. липня ц. р.**, в год. 7:30 ввечір, в домівці „Самопомочі", 33 Іст 7-а вул. в Ню Йорку — **Комітет.**

УВАГА! РАЧЕСТЕР, Н. Й.! УВАГА!
ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОГО АМЕРИКАНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ В РАЧЕСТЕР
—: відбудеться :—
ФЕСТИН (ПІКНІК)
В НЕДІЛЮ, 24. ЛИПНЯ 1949
(SUNDAY, JULY 24th, 1949)
В УКРАЇНСЬКІМ ПАРКУ ПРИ NORTH GOODMAN ST.
Вступ за добровільними датками.
До танців гратиме орхестра п. М. ЮРКІВА.
Вокальне сольо відспіває панна М. Климко. Промову виголосить недавно прибулий п. Юліян Юрків. Танцюристи під проводом п. Мирослава Кіржецького відтанцюють кілька народних танків. Будуть теж розгривки та інші несподіванки.
На випадок дощевого дня забава відбудеться в церковній галі.
Проситься рачестерців і сусідів взяти чисельну участь та разом весело забавитися на свіжому воздусі. **Комітет.**

УВАГА! — БОСТОН І ОКОЛИЦЯ!
УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА ПРЕСВЯТОЇ ТРОЙЦІ В БОСТОН, МАСС.
—: влаштовує :—
УКРАЇНСЬКИЙ
ПРАВОСЛАВНИЙ ДЕНЬ
В НЕДІЛЮ, 24-го ЛИПНЯ - Sun. July 24, 1949
НА ФАРМІ БУКОВИНСЬКОГО ГОРОЖАНСЬКОГО КЛЮБУ ПРИ ACORN STREET, MILLIS, MASS.
Свято дня почнеться полевою Службою Божою в годині 11-тій перед полуднем при співучасти священства: Всч. о. Міт. В. Каськова, о. А. Берика з Вунсакет, Р. Ай., о. И. Желехівського з Провіденс, Р. Ай., о. Е. Королишина, місцевого пароха, і Церковного Хору під управою п. А. Пащака.
По Богослуженню відбуеться
ВЕЛИЧАВИЙ ПІКНІК
получений зі спільною гостиною, забавою, танцями і ріжними веселими несподіванками.
До танців буде приґравати добірна оркестра.
„Боси" відїздитимуть в годині 9-тій рано від церкви при 136 Arlington Street, Boston.
Дорогі Українські Громадяни! Сердечно запрошається Вас всіх на цей Святочний День. Приїжджайте всі, як з близька так і далека! Всіх Вас щиро привітає — **Церковний Комітет.**
(Памятати: дощ чи погода, свято і пікнік відбудеться 24-го липня).

NEW BRITAIN, CONN. and VICINITY!
A GRAND PICNIC
—: given by :—
THE UNITED UKRAINIAN SOCIETIES OF NEW BRITAIN, CONN.
SUNDAY, JULY 24, 1949
at 1 P. M.
SHUETZEN PARK, BARNSDALE
— Music by —
RAY HENRY and his RADIO BROADCASTING ORCHESTRA.
A varied program is in store FOR YOU — so Don't miss the Fun.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ФОРТ ВИЛИЕМ, ОНТ.

„Україна продожує боротьбу з червоними".

Під таким наголоком і йому подібними, принесли англійські щоденики в Форт Вилиемс і Порт Артур статті про українські визвольні змагання в днях 19 і 25 червня ц. р., коли то загостив до нас член УНРади, д-р С. Росоха. В цих двох центрах української іміграції він виголосив до великого числа зібраних надзвичайно дві цікаві промови, про міжнародне становище і визволення України та про визвольні змагання закарпатських українців. За кожним разом віча, що відбувалися в Українських Національних Домах УНО, нагороджували прелегента бурхливими оплесками. Щоденна преса, за двома наворотами, щироко коментувала виступи члена Української Національної Ради, а саме: Форт Вилйемський „Дейлі Таймс - Джорнал" з 20 і 22 червня, а Порт Артурська „Нюз Кронікел" з 11 і 24. червня.

Крім цих двох місцевостей відвідав д-р Росоха в супроводі голови міс. КУК п. Пуляка Вест Форт та недалеке індіянське село, яким він дуже зацікавився. Цих кілька рядків уважаю потрібним подати до української преси для заохочення інших наших визначних людей, які також можуть спричинитися до пропаганди нашої святої визвольної справи в пресі. Нам приємно, коли за нас пишуть, до того ще в правдивому світлі, тож чому не маємо собі цю приємність зробити?! Згадана „Нюз Кронікел", зовсім слушно підкреслює, що „Карпатська Січ" була першою армією в Европі, яка виступила в оборону самостійности своеї батьківщини, в результаті чого український нарід був перший, що збройно виступив проти німецько-мадярського імперіялізму" Або „Таймс-Джорнал" згадує про 30-літню боротьбу українського народу і пише: „Ми домагаємося визнання українського народу за воюючу сторону, а його підпольну і мілітарну силу — УПА за регулярну армію українського народу".

Але безперечно, що і від нас, звичайних українських громадян, буде залежати, чи уможливимо ми своїм провідним одиницям, виконати таку важливу і відповідальну працю на відтинку українських визвольних змагань.

Сподіймося, що так!

Василь Кобрин.

ЦЕ НЕ НАПАД НА КАСУ!—Це тільки збірка на фонд Товариства Охорони Звірят. Касієр не гнівався і не аргументував, а тільки виняв доляра, а пес забрав і вложив до скарбонки.

СПИС ЖЕРТВ

ЗЛУЧЕНОГО УКРАЇНСЬКОГО АМЕРИКАНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ

(Лютий, 1949).

Филаделфія, Па.: Тов. „Святе Серце" $15; Анна Петерсон $5; Пожертва на скитальців родини: по $1: О. Н. Левицький, Анна Левицька, М. С. Левицький, Я. Левицький, Н. В. Левицький, Іван П. Левицький $6; А. Гордієнко $5; Іван Банах $5; С. Шимчак $5; Апольонія Матковська $5; Василь Белюх $5; Громада з 23 і Бравн Стрітс $50; Союз Українок, відділ 42, [illegible] $10; Збірка з похорону Теклі Михайлюк $24 Тов. У. А. Горожанок, 41 відділ Союзу Українок $40; річна вкладка $10; Переселенчий Осередок ЗУАДКомітету $30; На зборах зложили: по $5: д-р В. Ґалан, О. Горохівський, А. Маланчук; по $2: інж. А. Татомир, Й. Татомир, Нагірний, Матіїшин, Тоганчин, Жмутин; по $1: Кострубяк, д-р П. Дубас, пані Омелян; Тов. Горожанок, відділ 41, $145. Зложили Коляду: Мищинська $25; Савчин $10; по $5: М. Дарморай, Н. Самбір, А. Сивуляк, Радимський, Р. Карбівник, Михайлюк, Садонік, С. Слободян, А. Солтинюк, А. Дуда, П. Штигрин; по $3: М. Чопик, М. Насевич, В. Навроцький, Ґ. Лесюк, Й. Цегелик; по $2: Хромчак, В. Коцюбінський, А. Дубас, Мішанець, М. Вишиванюк, Г. Штоґрин, Дубек, Томас, д-р Романов, М. Метельський, Ріі Віліям, Шманда, Ріі Е.; по $1: Т. Костик, І. Кіш, С. Бриндзей, Бричковський, Г. Кобильник, М. Роман ов, Онишканич, Зазуляк, А. Рудакевич, Н. Шаґаля, М. Горохівська, Стрижак, М. Бабіяк, Яськів. З похорону Теклі Штоґрин $25.50. Зложили: С. Штоґрин $20; по $2: Боряк, П. Штоґрин, І. Лисак, Лисак; по $1: Гендерсон, С. Слободян, Е. Слободян, Т. Ковтун, С. Захарчук, С. Митц, Бури, Серчинський, М. Коник, Г. Захарчук, Г. Штоґрин, М. Мамчур, Й. Пеленський, Е. Задорожна, М. Костецький, Й. Лисак, Василик, Пташинський, Сампара, М. Вишиванюк, Г. Рибачок, Пташинський, Петрович, Л. Пеленськей; решта дрібними. Тов. Ольги Кобилянської, 48 відділ Союзу Укр. $50: Коляда для скитальців, яку перевели п. Р. Карбівники, Гринчишини, Ворончаки і новоприбулий Іван Васіюрко $231.50. Зложили: по $5: І. Банах, Г. Гринчишин, п-ні Ганас, Н. Ворончак, Р. Карбівник, д-р С. Савчук, о. І. Савчук, Український Клюб, Френкфорд, І. Багрій, М. Тимчій, В. Стриковський, В. Сенишин, п. Лисик, О. Димай, п. Савчинський, А. Дмитруш; по $3: К. Візор, В. Рій, А. Рутецький, П. Березовський, І. Паращак; по $2.50: К. Ткач, М. Костирка; по $2: Ю. Чавс, Н. Волошанські, С. Станчак, Й. Олексяк, А. Тоганчин, Д. Кобильник, В. Березовський, п-ні Клапко, о. А. Стангринчук, С. Копчак, І. Мельничук, М. Канюка, Т. Бабяк, Г. Рибачок; по $1: п-ні Мельник, С. Ялечко, Т. Харкавців, Д. Стриковський, А. Вишиваний, Підґурскі, Т. Малик, І. Ямір, Н. Гула, Ю. Гринчишин, М. Ярчак, Т. Липка, К. Данилюк, А. Данилюк, К. Белюх, Ф. Онищук, М. Опришко, М. Дюрко, п. Іванечко, Г. Дорожовські, С. Садовий, К. Шеремета, М. Олексяк, Т. Ктитор, С. Шевченко, п. Сокальчук, Т. Пташинський, А. Мельник, К. Совірка, п. Конюх, М. Соханчин, П. Мельник, М. Бохей, п-ні Федина, Т. Федусь, І. Харамбура, С. Борис. Решта дрібними; разом $167.50; з Брістоль зложили: по $5: О. Оседредчук, Н. Васюрка, С. Муха, П. Закотинські, І. Сидорські, п. Дияк, Р. Караїм, Н. Масний; Ю. Осередчук (мол.) $3; по $2: Н. Дундира, М. Лещак, п. Елченко, Павлівець, М. Терещук, Я. Зиський, О. Касперскі, п. Елченка; по $1: В. Андіш, Й. Кривин, А. Шеґда, А. Курко, Мр. Рейнольдс; разом Брістоль $64.

Микізракс, Па.: Збірка з весілля доньки п-ства Дмитра: Ліґи $24.65; по $5: Василь Зарецкий, Анна Козак, К. Волчко.

Патстави, Па.: Михайло Ґолембюк $5.

Монессен, Па.: Николай Смеда $5.

Майнерсвил, Па.: Укр. Прав. Церква Св. Григорія $50; Василь Левчанин $50; Український Хор жертвував з каси $25.70; о. П. Білон $5.

Елбіон, Па.: Франк Моллі $5.

Волнатпорт, Па.: А. Гусак $5.

Джонставн, Па.: Сестрицтво Укр. Правосл. Церкви — коляда $45. Зложили: Сестрицтво $10; по $5: п-ні Ґрисяк, п-ні Онішко, Тов. Поступ, від. 117; п-ні Білас $2; по $1: п-ні Тишик, Біланич, Роман, Возьняк, Шпек, Курчак, Билий, Вацло, Бучковський, Бандровський, Матчак, Чубара, Мельник, Гладіо, Присяжний.

Нискагонінґ, Па.: Укр. Прав. Церква Св. Івана Хрестителя $32.

Батлер, Па.: Молодь при Укр. Правосл. Церкві Св. Петра і Павла, Коляда $70.

Фріланд, Па.: о. М. Кашуба $5.

Брістоль, Па.: Укр. Амер. Горож. Клюб $50.

Пітсбурґ, Па.: Михайло Сарачман $10; Й. Бончак $5.

Палмертон, Па.: Т. Чаплинський $5.

Сльован, Па.: О. Ключанович $5.

Нортгамберленд, Па.: Громада зложили Коляду $70. по $10: Ю. Єднорак, С. Скрут; по $5: А. Возний, Є. Твердий, І. Бендек, Н. Чмир, О. Клапко, Р. Ратушняк; Г. Мендоха $3; по $2: П. Гавазин, Г. Шпелик, Ю. Лабяк, Н. Волинський, М. Гуриш, Й. Яблонський, О. Вальчук, І. Бега, І. Михальський, І. Кушлик, А Скрут, М. Ґолій.

Честер, Па.: Анна Урбан і Г. Масишин по $10.

Честер, Па.: Анна Урбан і Г. Масишин по $10.

Вилксбері, Па.: „Молодь Укр. Народного Союзу" з бенкету $150.

Нортгептон, Па.: Тов. Укр. Січових Стрільців, відділ 44 У. Н. С. $15; Лука Демчук $5.

Френкфорд, Па.: А. Мельник $5.

Албіон, Па.: Николай Кулик $5.

Кораополіс, Па.: Василь Танчак $5.

Бетлегем, Па.: Громада зложила коляду $44; відділ 288 У. Н. С. з каси $10.

Нентікок, Па.: Сестрицтво Преч. Діви Марії при церкві Св. Николая $50.

Джанет, Па.: Анна Сенишин $5.

Лічбурґ, Па.: А. Пітик $15.

Дукейн, Па.: Миколай Демус $4.

Бриджпорт, Па.: Громада з пожертв $127.

Джерзі Сиտі, Н. Дж.: І. Дубник $5; Головний Уряд У. Н. Союзу та редактори і робітники „Свобода" зложили пожертву на скитальців, замість святочних желань $106; „Чорноморська 5іч" (вкладка) $10; Василь Ґіль $10.

Милвіл, Н. Дж.: І. Квітченко $10.

Трентон, Н. Дж.: З нагоди уродин у п. Григорія Бірбан $25. Зложили: Іван Бішко $15; по $5: М. Бородайкевич, Г. Бірбан; по $1: Н. Забитовський, Марія Мартинів, І. Бірбан, А. Бойко, М. Добровольський; Укр. Прав. Парохія $47; Демокр. Клюб Тов. „Вільні Козаки" від. 116 У. Н. С. $54.

Нюарк, Н. Дж.: Братство Св. Ів. Хрестителя $10; Тов. Богдана Хмельницького $10; Т. Вислоцький $5; М. Яворський $5.

Пасейк, Н. Дж.: Ф. Гулька $10.

Ґарфілд, Н. Дж.: Ів. Бойко $5.

Петерсон, Н. Дж.: В. Федчишин $5.

Ферндейл, Н. Дж.: Іван Костів $10.

Менвил, Н. Дж.: А. Шеґера $5.

Раріten, Н. Дж.: Юстина Причка $5.

Тавнтон, Масс.: Тов. ім. Шевченка, від. 122 УНС $120; члени бувшого ОДВУ $50; відділ 40, з обіду $21; з каси відділу $10; по $5: М. Витязь, С. Сорока, М. Шаран, К. Сідзінський, В. Прохіцький, М. Заверуха; по $3: Ф. Салата, І. Давидчук; Ю. Проніцька $2; С. Шура $1.

Матапан, Масс.: Іван Загоруйко $25.

Емгерст, Масс.: Громада $53; Л. Намака $10; по $5: П. Козак, А. Дацишин, Н. Вінічик; Ф. Майзнер; по $2: Г. Котович, Г. Матурняк, Г. Ковба; Й. Когкоч, Й. Затирка, Г. Чаплій, Й. Райтер, М. Сарна, І. Забавський; по $1: А. Сордка, А. Болюх, І. Бішко, П. Пилипів, К. Богусловська, Т. Тилеґа, Н. Базара. Решта дрібними.

Сан Франсіско, Каліф.: пані Т. Данис $10.

Визалія, Каліф.: Ф. Ґушуляк $10.

Ню Йорк, Н. Й.: Іван Юрків $10; Збірка на пароплаві „Марін Марлін" в Ню Йорку $7.10; С. Жигайло $5; Анна Василь $10; С. Брончак $5; Укр. Зап. Тов. „Скалат" $10.

Бруклин, Н. Й.: 21 Відіiл Союзу Укр. (річна вкладка) $10; Іван Дикий $5; А. Бодак $20.

Коговс, Н. Й.: Громада — коляда $103.

Кендор, Н. Й.: Григорій Червак $25; **Берґен, Н. Й.:** Титус Кольмен $10.

Сиракюз, Н. Й.: Іван Чебіняк $10.

(Дальше буде).

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE

P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

ШУКАЮТЬ СВОЇХ РІДНИХ

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку листа доконче подати під яким числом в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

За листами чи адресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУАДКомітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за виграту часу на полагодження вашої справи.

* * *

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

18537 Филипович з села Буснева коло Голодка, повіт Ямпіль, від сина його сестри Анни Филипович з села Буснева, Стохля Володимира.

18438 Долинська Танька з села Болотянка, пов. Сянок, від брата Долинський Михайла.

18539 Дунькевич Лука з села Орява, пов. Стрий, і Ладус Петро з Оряви, від Маринець Костя.

18540 До таборових Управ усіх таборів в Німеччині: Просимо повідомити Миколу Кухту, щоби в справі Павчак Якова написав сейчас до: John Fedak, 716 Willamson Ave., Joliet, Ill., U. S. A.

18541 Богдан Василя з села Вижна Вижниця, пов. Мукачів, Закарпаття, від Гузинець Гаврила, сестрінка Василя Богдана.

18542 Годинський Лаврентій Андрійович з Київщини, від рідного сина Годинський Миколи.

18543 ГГладкий Петро з села Ладичин, пов. Тернопіль, від брата Ґоґусь Богдана.

18544 Підгірська Марія, дочка Осипа і Марії, з села Шамошів, пов. Сянок, від Маслявський Михайла.

18545 Пашкевич Адам і Шахрай Адам і Шахрай Гнат з Мордацева, Хоцечинці, Вілейка, від Павлюкевич Івана.

18546 Дорош Михайло з села Плотиця Велика, пов. Бережани, від Зінковська Анна. Канадійські часописи просимо о передрук.

18547 Лаба Анна з села Туря, пов. Старий Самбір, від Лаба Стефана, сина Федя.

18548 Немцов Іван з Курської ст., Торської Обл. і Подрескина Наталія з міста Владикавказ, від Медведев Василя.

18549 Стадник Онуфрій, від Стадник Стефана з села Болухів Великий, пов. Тернопіль.

Голоситись на адресу

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE

P. O. Box 1661, Philadelphia, 5, Pa.

Нові іміґранти

Українці, що приїжджають старанням ЗУАДКомітету на пароплаві „Дженерал Белю" до порту в Ню Йорку в четвер, дня 21-го липня:

Гошуляк Анна, Михайло Орест, Іванна, Дарія; Кішеня Микола, Олена, Марія, Ярослава; Кобилецька Емілія, Софія; Коршуняк Василь, Надія; Коссак Богдан, Ярослава, Лідія, Зенон; Ліщинська Анна; Мелешко Іван; о. Міляшкевич Євген; Бабій Михайло; Федорак Анастазія, Дмитро, Катерина, Роман; Ґабрин Теодор; Гірняк Іван, Пелагія, Тарас; Гринюк Іван; Луцик Петро; Снігурович Володимир, Зеновія, Святослава; Яцулячук Петро; Мадурович Юлія; Гура Роман, Богданна, Надія, Зенон; Белан Канон, Одарка, Надія, Галина; Давид Сенько, Марія; Карпусь Іван, Параска.

ЧЕХИ ПОВІСИЛИ П'ЯТЬОХ ПАТРІОТІВ.

Прага, 19. липня. — Чехословацький апеляційний суд затвердив вирок смерти на п'ятьох чеських патріотів, обвинувачених в „змові" проти комуністичного уряду. Негайно після того їх повішено.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

О. і І. І., Реймі, Па. — Того роду подяки можуть бути поміщені тільки як платні оголошення.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПАЛМЕРТОН, ПА. — Збори Бр. св. О. Николая, від. 369, відбудуться в неділю, 24. липня, в год. 5:30 ввечір, в гали парафіяльній. Просимо всіх членів явитися на означений час і приносити свої місячні вкладки на збори, бо тяжко мені ходити по хатах за вкладками в літну пору. — М. Куба, секр.

ПОДЯКА

Оцим складаємо щиру подяку Вп. Панству Е. і Ф. Мамацьким з Ню Йорку, які хоч самі нові іміґранти, не жаліючи труду й грошей спровадили нас з Німеччини, по-батьківськи нами заопікувалися й помогли нам улаштувати нове життя в Америці.

М. і М. Михайлові, Ню Йорк.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 17. липня 1949 р. помер у 74. році життя

АНДРІЙ ГРЕЧУХ,

довголітний член Тов. Укр. Клюбу Поступового, від. 70 У. Н. Союзу в Джерзі Сиtі, Н. Дж.

Покійний походив із села Журів, пов. Рогатин, Західна Україна, а проживав довгі роки у Бруклині, Н. Й. Полишив у смутку дружину Марію і трьох синів: Тараса, Володимира і Адама.

Похорон відбудеться в середу, 20. липня, в год. 10. рано, з похоронного заведення до укр. грекокатол. церкви св. Духа, 160 North 5th St., Brooklyn, N. Y., а відтак на цвинтар. — В. И. П.!

В. Кушнір, секр.

Так не надійно залишив нас сиротами на чужині наш найдорожчий муж і батько

бл. п. ЮРІЙ ТРЕМБАЧ.

Помер у 86. році життя дня 17. липня 1949 р., в год. 7. ввечір, забитий електричним струмом підчас праці на залізничім двірці в Ню Йорку.

Похорон відбудеться з церкви св. Юра при 7. вул. в Ню Йорку, в четвер, 21. липня 1949, в год. 10. рано, на який запрошує в глибокім горю дружина Геновефа з дому Стасюк і сини Роман і Маркіян.

НОВИЙ УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКИЙ

ПРОВІДНИК або САМОУК

для вивчення читати, писати і говорити по англійськи з вимовою без помочі учителя.

Ціна $1.50.

Замовлення враз з належитістю слати до:

SVOBODA

81-83 Grand Street (P. O. Box 346) Jersey City 3, N. J.

АДВОКАТ
WILLIAM KUZMA
806 South 16th St.,
Newark, N. J.
Phone: ESsex 2-6636

ПРАВДИВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ФОЛЬКЛЬОР
ПІД СОВЄТАМИ
(Українські Приповідки-Частівки)
Зібрав Гр. Сенько
Ціна 25 центів.
З цих приповідок кожний може переконатися, що думає український нарід про комуністичний устрій в Советському Союзі.
Зомовлення враз з належитістю слати до:
"SVOBODA"
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по ціні так низькій як $150
ОВСЛУГА НАЙКРАЩА.
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer.
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

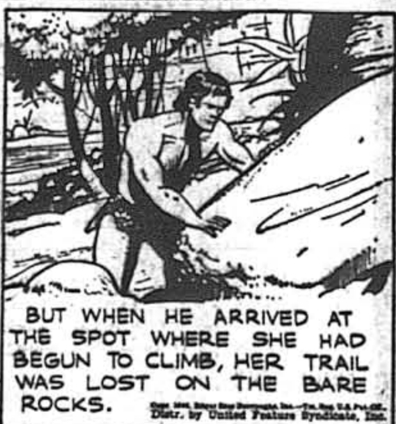
Comfortable air conditioned
Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN
FUNERAL DIRECTORS
801 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, N. J.
and IRVINGTON, N. J.
Essex 5-5555
OUR SERVICES ARE AVAILABLE ANYWHERE IN NEW JERSEY

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Занимаеться похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET
NEW YORK CITY
Tel. ORchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(Cor. E. 155 St.)
Bronx, N. Y.
Tel. MElrose 5-6577

ТАРЗАН, ч. 2137. Трагедія на скалах.

Зтурбований щезненням Норми, Тарзан повернув назад на стежку.

Та коли він прибув на місце, з якого вона почала спинатися, її слід затратився на голих скалах.

Міжтим високо понад головами осиротіла дочка професора підлазила вгору за оказом мінералу.

З виразом тріюмфу вона придбала останній додаток до збірки... аж нагло її нога посковзнулася.